

6.11.20
7/9191

T.C.
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : B.15.0.SGB.02.610 - 174

Konu : Yazılı Soru Önergesi

15559

15 ARALIK 2009

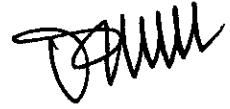
TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: a) TBMM Başkanlığının 01.10.2009 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/9191-15190/32926 sayılı yazısı.

b) Başbakanlığın 06.10.2009 tarih ve B.02.0.KKG.0.12/106-159-18/3994 sayılı yazısı.

İzmir Milletvekili Sayın Selçuk AYHAN'ın Sayın Başbakanımıza tevcih ettiği, Sayın Başbakanımızın da kendileri adına tarafımca cevaplandırılmasını tensip ettikleri, 7/9191 esas nolu yazılı soru önergesi T.B.M.M. İç Tüzüğü'nün 99 uncu maddesi gereği, Enerji İşleri Genel Müdürlüğü, Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu ve İzmir Valiliğinden alınan yazılı bilgiler doğrultusunda aşağıda cevaplandırılmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Taner YILDIZ
Bakan

EKLER :

EK-1 Önerge Cevabı (3 Sayfa)

DAĞITIM :

Gereği :
TBMM Bşk.

Bilgi :
Başbakanlık

**İZMİR MİLLETVEKİLİ SAYIN SELÇUK AYHAN'IN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/9191)**

Sorular 1, 2, 3:

Bütün dünya yeni enerji kaynaklarının peşindeyken, ülkemizde 46 yeni kömürlü termik santralin daha planlandığının, EPDK'nın söz konusu termik santral başvurularının bir kısmına lisans verdiği ve kimi Valiliklerinde "Çevre Durum Tespiti ve Taşıma Kapasitesinin Belirlenmesi" adı altında düzenlediği raporlarla kömürlü termik santral yapımını kolaylaştırma yoluna gittikleri görülmektedir. "Türkiye, henüz Yatağan ve Afşin - Elbistan termik santrallerinin doğa ve insan üzerinde yarattığı tahribatı onaramazken yepyeni bir termik santral atağına kalktığı; Çoğu Karadeniz, Ege ve Akdeniz kıyılarında olmak üzere, 46 yeni kömürlü termik santralin daha kurulması için harekete geçildiği" ulusal basınımızda yer almıştır. (Serkan OCAK, Radikal, 12.04.2009) Söz konusu habere göre; "İzmir dört, Adana yedi, Çankırı iki, Çanakkale beş, Hatay beş, Zonguldak altı, Sinop dört, Sakarya iki ve Bolu, Balıkesir, Bartın, Kocaeli, Kütahya, Mersin, Bursa, Şırnak, Tekirdağ, Manisa, Edirne'de birer santral" kurulacaktır.

Termik santrallerin çıkardığı zehrin, havaya ve suya karışması nedeniyle, solunum yolu hastalıklarının arttığı, kanserden ölümlerin çoğaldığı, tarım topraklarının ve bitki örtüsünün zarar gördüğü, deniz ve nehir gibi su kaynaklarının kirlendiği yargı kararları ve bilim çevrelerince kanıtlanmıştır. Ayrıca, NASA'nın 2030 yılına kadar Dünyadaki tüm kömürle çalışan santrallerin kapatılmasını savunduğu; ABD'nin 100 termik santral ihalesini iptal ettiği; ABD ve Avrupa'nın termik santralleri kaldırdığı; Dünyadaki karbon salınımlarının toplamda yüzde 41'ini termik santrallerin oluşturduğu bilim insanlarınca ifade edilmiş ve bu uyarı ve değerlendirmeler ulusal basınımızda da defalarca yer almıştır. Ülkemiz, güneş, su, rüzgar, jeotermal gibi doğal enerjiler bakımından zengin olmasına karşın bugün ülke su kaynaklarının sadece % 25'ini kullanmaktadır. Buna karşın Türkiye, enerji ihtiyacının yüzde 80,2'si doğalgaz, fuel oil ve kömürle çalışan termik santrallerden, yüzde 19,6'sı hidroelektrik santrallerden ve yüzde 0.02'lik bir kısmını da güneş enerjisinden karşılamaktadır. (IEA, 2004)

Bu bağlamda;

-Yapılması düşünülen termik santrallerinin özellikle ekolojik hassasiyete sahip Karadeniz, Ege ve Akdeniz'in kıyı bölgelerinde seçilmesi AKP hükümetinin Kyoto Protokolü konusundaki samimi olmadığını mı göstermektedir?

-Yeni termik santrallerin yapımının, hükümetinizce "sağlıklı çevrede yaşama hakkı" öngören Anayasanın 56. maddesine uygun olduğu mu düşünülmektedir?

-Kyoto Protokolü'ne katılma kararı alan Hükümetin, diğer yandan dünyanın terk ettiği enerji kaynaklarına yatırım yapması, ithal kömür ve ithal doğalgaza bağımlı bir enerji politikası izlemesi, çokuluslu enerji şirketlerinin ülkemiz enerji politikalarındaki gücünü ve etkisini mi göstermektedir?

Cevaplar 1, 2, 3:

Dışa bağımlılık oranımızı kabul edilebilir düzeylerde tutmak amacıyla Bakanlık olarak yerli ve yenilenebilir kaynaklarımıza gereken önem verilmekte, elektrik üretiminin bu kaynaklardan sağlanmasına özen gösterilmekte, planlama çalışmaları bu çerçevede gerçekleştirilmektedir. Bu çerçevede petrol ve doğalgaz arama ve üretim faaliyetlerine öncelik verilmekte ve TPAO Genel Müdürlüğü gerek yurtiçinde ve gerekse yurtdışında çalışmalarını sürdürmektedir. Bir enerji seçeneği olarak kömür, fosil yakıtlar içerisinde en uzun üretim/tüketim ömrüne sahip enerji çeşidi olarak görülmektedir. Kömür yakma teknolojilerinin iyileştirmesine yönelik çalışmalar dünya genelinde sürdürülmekte ve kömüre dayalı elektrik enerjisi üretimi yatırımları dünyada yoğun bir şekilde devam etmektedir. Gelecekte çevre problemleri ile karşılaşılmasa için daha düşük emisyonlu yakma teknolojileri geliştirilmekte ve planlanan santraller bu teknolojilere uygun olarak kurulmakta ve Ülkemiz de bu yeni teknolojilere uyum sağlamaktadır.

Kömür aramalarında sondaj miktarı son beş yılda beş kat artmış, aramaların sonucunda mevcut rezerve ilaveten 4,1 milyar ton yeni kömür rezervi ortaya çıkartılmıştır. Birincil enerjide dışa bağımlılık oranı 2007 yılı için %74,5 olarak gerçekleşmiştir.

Yüksek Planlama Kurulunun 18.05.2009 tarih ve 2009/11 sayılı kararı ile kabul edilen “Elektrik Enerjisi Piyasası ve Arz Güvenliği Stratejisi Belgesi”nde, 2023 yılında yenilenebilir kaynaklarının elektrik enerjisi üretimi içerisindeki payının en az %30 seviyesinde olması, rüzgar enerjisi kurulu gücünün 20.000 MW olması, elektrik enerjisi üretimi için uygun olduğu bu aşamada belirlenmiş olan 600 MW’lık jeotermal potansiyelimizin tamamının işletmeye girmesi, elektrik üretimindeki doğalgazın payının %30’un altına düşürülmesi ve 2020 yılına kadar nükleer santrallerin elektrik enerjisi üretimi içerisindeki payının en az %5 seviyesine ulaşması hedeflenmektedir. Aynı belgede “...bilinen linyit kaynakları ve taşkömürü kaynakları 2023 yılına kadar elektrik enerjisi üretimi amacıyla değerlendirilmiş olacaktır.” hükmü yer almakta olup arz güvenliği dikkate alınarak kaliteli ithal kömüre dayalı termik santrallerden de yararlanılacağı ifade edilmiştir. Yukarıda belirtildiği üzere var olan kaynakların belirli oranlarla elektriğe dönüştürülmesi esas olup yerli kömür kaynakları yanında ithal kömür kaynaklarının da kullanılması arz güvenliği açısından kaçınılmaz görünmektedir.

Ülkemiz dünyada kişi başına en düşük CO₂ emisyonuna sahip ülkelerden olup enerji politikalarının belirlenmesinde çevre koşulu öncelikli olarak dikkate alınmaktadır. Bununla birlikte serbest piyasada üreticiler lisanslarını Enerji Piyasası Düzenleme Kurumundan almakta olup çevresel her türlü değerlendirme bu aşamada yapılmaktadır. 22.07.2006 tarih ve 26236 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Endüstriyel Tesislerden Kaynaklanan Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği’ne göre kurulu gücü 50 MW’a kadar olan termik santrallerin izinleri Mahalli Çevre Kurulunun görüşü alınarak ilgili Valilik tarafından, 50 MW’ın üzerinde olan termik santrallerin lisansları ise Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından verilmektedir. İlgili mevzuat gereğince sağlıklı çevre koşulları için tüm emisyon kriterleri kontrol edilmekte ve gerektiğinde ilgili mercilerce yaptırımlar uygulanmaktadır.

Soru 4:

İzmir Valiliği’nce “Aliğa Çevre Durum Tespiti ve Taşıma Kapasitesinin Belirlenmesi” adlı rapor hazırlandığı ve söz konusu raporla Aliğa’da yeni termik santrallerin yapılmasının önünün açıldığı, ulusal basınımızda yer almıştır. (Can ÖZLÜ, Milliyet Ege, 24.07.2009)

a) Bu rapor hangi bilimsel belge ve gerekçelere dayanmaktadır?

b) Bu raporun hazırlanması aşamasında üniversitelerden, yerel idare temsilcilerinden, meslek odalarından ve bölge halkından görüş alınmış mıdır?

Cevap 4:

Aliğa İlçesi limanların, demir çelik endüstrisinin, petrokimya tesislerinin, akaryakıt depolama tesislerinin, gemi söküm tesislerinin, kömür paketleme tesislerinin ve enerji yatırımlarının bulunduğu ve bu yatırımların artış gösterdiği bir ağır sanayi bölgesidir. Mevcut tesislerin kapasite artırımı ve yeni tesisler kurulması taleplerinden hareketle, İzmir Valiliği koordinatörlüğünde “Aliğa Çevre Durum ve Taşıma Kapasitesi Tespit Projesi” adı altında bir proje yapılması planlanmıştır.

Bu bağlamda İzmir Valiliği koordinatörlüğünde Aliğa İlçesinde ilgili kamu kuruluşları ile sektörde yer alanlar, sivil toplum kuruluşları, meslek odaları ve kamuoyunun katılımıyla toplantılar düzenlenerek gerekli bilgilendirmeler yapılmış ve görüşleri alınmıştır. “Aliğa Çevre Durum ve Taşıma Kapasitesi Tespit Projesi”ne D.E.Ü Mühendislik Fakültesi Çevre Mühendisliği Bölümü ile İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü tarafından başlanmış olup proje halen devam etmektedir. Ayrıca, bahse konu rapor İzmir İl Çevre ve Orman Müdürlüğü internet sayfasında yayınlanmaktadır.

Soru 5:

Planlanan 46 yeni kömürlü termik santralin, turizm potansiyeli arz eden, su havzası, su kaynakları, tarımsal alan gibi özelliklere sahip bölgelerde seçilmesi nedeniyle;

- a) Kültür ve Turizm Bakanlığının,
 - b) Çevre ve Orman Bakanlığının,
 - c) Tarım ve Köyşleri Bakanlığının
- olumlu görüşlerine başvurulmuş mudur?

Cevap 5:

Elektrik Enerjisi Piyasası ve Arz Güvenliği Strateji Belgesi, Madde 8.2’de yer alan “...bilinen linyit kaynakları ve taşkömürü kaynakları 2023 yılına kadar elektrik enerjisi üretimi amacıyla değerlendirilmiş olacaktır.” hükmü çerçevesinde yerli kaynaklarımız için bir hedef belirlenmiştir. Bu hedefin kömürle sınırlı olmadığı diğer yerli yenilenebilir kaynaklarda da var olduğu yukarıda belirtilmiştir. Tüm hedeflere ilişkin gerçekleştirmeler serbest piyasa yapısı içinde, ilgili mevzuat dahilinde gerçekleşecek olup koordinasyon gerektiren işlemlerde bu çerçevede gerçekleştirilecek ve ilgili bakanlıklarla görüş alışverişi sağlanacaktır. Bakanlığım, özellikle yerli kömür santralı yapımının çevre koşullarına uyumluluğu hususunda gereken hassasiyeti göstermektedir.

Enerji Piyasası Düzenleme Kurumuna (EPDK) yapılmış olan lisans başvurularının elektrik piyasasına ilişkin ilgili mevzuat kapsamındaki inceleme ve değerlendirme süreçlerinin olumlu sonuçlanması ve EPDK tarafından bu tesislere lisans verilmesinin uygun bulunması halinde, lisans başvurusuna konu üretim tesisleri için “Çevresel Etki Değerlendirmesi” (ÇED) yapılması istenmektedir. Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından hakkında “ÇED Gerekli Değildir” veya “ÇED Olumlu” kararı alınmayan projeler için lisans verilmemektedir. 30.09.2009 tarihli ve 27362 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren “Elektrik Piyasası Lisans Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik” değişikliğinden önce “Çevresel Etki Değerlendirmesi” yapılmaksızın lisans verilmiş olan projeler için ise, “Çevresel Etki Değerlendirmesi” çalışmalarının başlatılarak “ÇED Gerekli Değildir” veya “ÇED Olumlu” kararının yönetmelikte belirtilen takvim çerçevesinde EPDK’na sunulması gerekmektedir. Çevresel Etki Değerlendirmesi kapsamında, kurulması planlanan tesisler teknik olarak incelendiği gibi, “Halkın Katılımı Toplantısı” yapılarak üretim tesisinin kurulması planlanan bölgedeki vatandaşların görüşleri de dikkate alınmaktadır.